

[J. P. Nielsen.]

det jo ikke vil nytte det tyske Mindretal det allertjerneste, de vilde ikke have nogen som helst Gavn af en Realeksamen paa Tysk, idet man ikke med den vilde kunne faa Ansættelse i Statens Tjeneste. Jeg er overbevist om, at saaledes vilde det gaa. Og det samme er Tilfældet i Tyskland, idet den danske Realeksamen ikke giver Adgang til nogen som helst Stilling i Tyskland, det er en almindelig Dannelsesprøve, og vil man opnaa en Stilling indenfor de tyske Etater, maa man tage den dertil bestemte Eksamen, og den skal tages paa Tysk.

Jeg vil ligesom min ærede Partifælle det ærede Medlem Hr. P. Mortensen anbefale Lovforslaget til en velvillig Behandling. Da den højtærede Undervisningsminister for et Aar eller saa siden spurgte Partierne, hvorledes de stillede sig til disse enkelte Spørgsmaal, tilføjede vi til vort Svar, at vi ønskede, Ministeren skulde tage hele Spørgsmaalet om Mindretallets Skoleordning op til en generel Drøftelse, saaledes at det kunde blive afklaret. Det har Ministeren ikke ønsket, og derfor er vi udmærket tilfredse med, at Spørgsmaalet nu er blevet rejst af Mindretallet selv, for det er, som sagt, paa Tiden, at dette Spørgsmaal bliver taget op i sin Helhed.

Forslagsstilleren (Schmidt): Jeg vil gerne begynde med at rette en Tak til de forskellige Ordførere for de forskellige Partier for deres Udtalelser i Tilknytning til det foreliggende Lovforslag. Jeg har sporet en Villie til at forhandle om dette Emne, og jeg mener ogsaa at kunne spore Mulighed for at gøre et Skridt fremad i den Retning, jeg ønsker.

Jeg vil gerne begynde med en almindelig Udtalelse i Tilslutning til en Protest, som det ærede Medlem Hr. Holger Andersen rejste mod en Udtalelse, jeg fremkom med i min Finanslovtale, og som staar i Sammenhæng med hele dette Spørgsmaal. Jeg sagde den Gang, at efter mit Skøn havde Danmark nu i halvandet Hundrede Aar befundet sig i en Udvikling, der førte længere og længere bort fra tysk Kultur. Det mente det ærede Medlem Hr. Holger Andersen den Gang at maatte protestere imod. Jeg vil gerne i Dag tilføje, at jeg er glad ved, at det ærede Medlem protesterede, og at jeg nu kan tilføje, at jeg nok har set, at Interessen efter Krigen har været stigende, og at en Udveksling igen har fundet Sted mellem tysk og dansk Kultur. Jeg venter mig meget godt af denne Udvikling, og jeg haaber, den vil

holde. Men jeg synes, at der er en Dissonans til Stede, naar ganske vist denne Tilbøjelighed kan siges at være stigende, men man paa den anden Side ikke er villig til at imødekomme de Ønsker, som et tysk Mindretal har i kulturel Henseende. Men jeg har, som sagt, af alt det, der blev sagt af Ordførerne, faaet det Indtryk, at denne Villighed nu er til Stede, og ikke blot Villighed, men jeg synes ogsaa at kunne skimte Mulighed for et praktisk Resultat, der maaske ikke vil opfylde alt, hvad jeg og det tyske Mindretal ønsker, men dog en Del deraf.

Naar jeg endnu en Gang skal tage Stilling til de enkelte Spørgsmaal og de Indvendinger, der er blevet gjort, er det ikke saa helt nemt, da der paa en Gang er kommet saa mange Spørgsmaal frem i Anledning af det foreliggende Lovforslag, bl. a. om, hvorvidt man i det hele taget gør rigtigt, naar man bygger paa det dobbelte Grundlag, om det ikke alligevel vilde have været at foretrække at bygge paa eet Grundlag: det tyske Privatskolevæsen. Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen rejste dette Spørgsmaal i det mindste i den Form, om det ikke kunde være af Betydning at overveje det, og ogsaa det ærede Medlem Hr. Povlsen har efter min Mening været inde derpaa. Og nu blev der fra socialdemokratisk Side rejst en stærk Indvending mod det private Skolevæsen i det hele taget, og man spurgte ogsaa lidt forundret — det har allerede tidligere været fremme i Pressen —, hvorfor jeg i Grunden ikke benytter denne Lejlighed til at skabe en ren Linie, der jo vilde svare mere til det, jeg altid har krævet: kulturelt Selvstyre, for det vilde man jo lettest opnaa gennem den private Skole.

Hele dette Spørgsmaal vil jeg nu gerne redegøre lidt for. Jeg mente nemlig, at man lettere vil naa frem til et Resultat, naar man benytter det Grundlag, som nu en Gang er der, idet det vil være at gaa organisk frem. Alligevel er jeg selvfølgelig ikke blind for, at naar man accepterer de private Skoler som det almindelige Grundlag, vil man naa videre i Retning af kulturelt Selvstyre, men jeg er saa fortrolig med de Forhandlinger, der er ført for at naa til et Resultat i Preussen, og kender de uhyre Vanskeligheder, Ønsket om private Skoler støder paa hos store Dele af Befolkningen, som ønsker, at Skolerne skal være Statens, og jeg er derfor gaaet ud fra, at det ogsaa her vilde have sine store Vanskeligheder. Jeg mærkede jo ogsaa straks, at det virkelig er Tilfældet. Jeg giver dog ikke op; den